

Georgien

– situationen för hbtq-personer

MIGRATIONSVERKETS NYA FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella samordningsavdelning. Migrationsverkets system för landinformation, Lifos, fortsätter att vara den plats där rapporter publiceras.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Denna rapport är framtagen av Migrationsverket i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation](#) (2008). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets ståndpunkt i en viss fråga och Migrationsverket har inte för avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Landinformation: Georgien – situationen för hbtq-personer

2019-11-14, version 2.0

Rapporten är utgiven av Nationella samordningsavdelningen, Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys. Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2019.

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1 Om rapportens syfte, begrepp och metod.....	4
2. Det rättsliga ramverket.....	5
3. Samhällsuppfattningar om hbtq.....	6
3.1 Den allmänna opinionen.....	6
3.2 Media.....	8
3.3 Den georgisk-ortodoxa kyrkan.....	8
3.4 Den politiska kontexten.....	9
4. Diskriminering, trakasserier och våld.....	10
4.1 Diskriminering av hbtq-personer.....	10
4.2 Våld mot hbtq-personer.....	11
4.3 Särskilt sårbara grupper.....	13
4.4 Attacker mot hbtq-rörelsen.....	14
4.4.1 IDAHOT i Georgien.....	15
4.4.2 Pride 2019.....	16
5. Myndighetsreaktioner.....	16
5.1 Hbtq-främjande arbete.....	16
5.2 Polisens arbete.....	17
5.3 Åklagarmyndigheten och domstolarna.....	19
5.4 Hbtq-personers låga anmälningsbenägenhet.....	20
6. Sammanfattande analys.....	20
Summary.....	23
Källförteckning.....	25
Elektroniska källor.....	25
Muntliga källor.....	29

1. Inledning

1.1 Om rapportens syfte, begrepp och metod

Den här rapporten är en uppdaterad och utökad version av rapporten "Georgien – HBT-personer och myndighetsskydd", som publicerades av Lifos (nu Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys) år 2016. Utöver den tidigare rapportens fokus på hbtq-personers tillgång till myndighetsskydd omfattar denna rapport även den allmänna situationen för hbtq-personer i Georgien. Informationen som har använts i rapporten inhämtades under Migrationsanalys utredningsresor till Georgien i mars–april 2017 och april–maj 2019. Under utredningsresorna har Migrationsanalys konsulterat företrädare för internationella organisationer, lokala och internationella icke-statliga organisationer samt georgiska myndigheter. Även skriftligt material har använts som underlag till rapporten.

Migrationsanalys frågeställningar har omfattat homosexuella, bisexuella samt trans- och queerpersoner (hbtq-personer). Samtliga källor som har konsulterats refererar dock i stor utsträckning till hbt-personer och i vissa fall till hbti-personer (motsvarande engelskans begrepp LGBT, LGBTI¹ samt SOGIESC²).

Begreppet queer har ingen motsvarighet i engelskans LGBTI, precis som svenskans hbtq inte innehåller den specifika beteckningen för intersexuella. Migrationsanalys har valt att använda begreppet hbtq i de fall där konsulterade källor hänvisar till en bredare och vagt definierad grupp. Migrationsanalys definierar queerpersoner som personer med en normbrytande sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, men som inte nödvändigtvis definierar sig som transperson, homo- eller bisexuell. Genom att tillämpa begreppet queer enligt denna definition inkluderas relevanta grupper, bland annat intersexuella. När källorna beskriver en eller flera specificerade gruppers situation i landet återger Migrationsanalys dessa gruppers benämningar; när en källa enbart återger situationen för exempelvis homosexuella framgår det av texten, i dessa fall används inte det bredare begreppet hbtq.

Eftersom källorna i hög utsträckning refererar till hbt-personer berörs inte situationen för exklusivt queerpersoner i rapporten, gruppen omnämns endast då en källa har använt bredare och vagare hänvisningar till hbtq. Situationen för queerpersoner bör inte per automatik likställas med situationen för homo- eller bisexuella eller transpersoner. Eftersom vår definition av queer är bred är det därtill svårt att på ett generellt plan uttala sig om situationen för personer som identifierar sig som queer eller som utifrån Migrationsanalys definition kan inkluderas i begreppet. Rapporten berör dock rådande normer i Georgien gällande bl.a. kön, könsuttryck, könsidentitet och sexuell läggning i bred bemärkelse varför rapporten i vissa delar också berör hbtq-gruppen som helhet.

Rapporten beskriver inte situationen för hbtq-personer i Sydossetien och Abchazien.³

¹ Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersex.

² Sexual Orientation, Gender Identity and Expression, and Sex Characteristics (sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könkaraktäristika).

³ Sydossetien och Abchazien är två utbrytarrepubliker över vilka Georgien saknar effektiv kontroll.

2. Det rättsliga ramverket

Sexuella handlingar mellan män avkriminaliserades i Georgien år 2000. Strafflagen innehöll inte något förbud av sexuella handlingar mellan kvinnor eller något förbud av transpersoner.⁴ Konstitutionens artikel 11 förbjuder diskriminering men anger inte explicit sexuell läggning eller könstillhörighet som diskrimineringsgrund.⁵ Arbetslagstiftningen, hälsolagstiftningen och patientlagen förbjuder diskriminering på grund av kön och sexuell läggning, men inte könsidentitet.⁶ År 2014 antogs en antidiskrimineringslagstiftning som förbjuder alla former av diskriminering och i vilken sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck uttryckligen nämns.⁷ Antidiskrimineringslagstiftningen syftar till att säkerställa att de rättigheter som anges i georgisk lagstiftning ska kunna åtnjutas oberoende av de diskrimineringsgrunder som anges i antidiskrimineringslagstiftningen.⁸ Vad gäller hatbrott är det sedan 2012 en försvårande omständighet om brott motiveras av en persons sexuella läggning eller könsidentitet.⁹

Lagstiftningen som relaterar till hbtq-personers rättigheter får positiva omdömen av källor som Migrationsanalys konsulterat. Däremot lyfts kritik vad gäller lagstiftningens faktiska implementering.¹⁰

Vad gäller strafflagens artikel 53, över motiv till hatbrott, konstaterar flera källor att hatmotivet i de flesta fall inte har beaktats i brottsundersökningar gällande brott mot hbtq-personer, i andra fall är det oklart vilka åtgärder som tagits för att identifiera sådana motiv (se mer under avsnitt 6.2 och 6.3).¹¹

Angående antidiskrimineringslagstiftningen, har människorättsorganisationer och oppositionspartiet Enade nationella rörelsen (UNM) kritiserat lagen för att vara verkningslös, då den saknar effektiva implementeringsmekanismer. Kritiker menar även att förövarna i de flesta fall kan komma undan utan att bli ålagda att betala böter.¹² Även *Europarådet – Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans* (CoE-ECRI) har kritiserat avsaknaden av adekvata implementeringsmekanismer.¹³ Antidiskrimineringslagstiftningen anger Ombudsmannen som ansvarig för att överse antidiskrimineringsåtgärder. Rekommendationerna från Ombudsmannen

⁴ Gerstner, David, A., *Routledge International Encyclopedia of Queer Culture*, 2011, s. 656, [url](#) (Hämtad 2019-10-03); Women's Initiatives Supporting Group (WISG), Ekaterine Aghdomelashvili, *From Prejudice to Equality: Study of Societal Attitudes, Knowledge and Information Regarding the LGBT Community and their Rights in Georgia*, januari 2016, s. 165, [url](#) (Hämtad 2019-08-21); The International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA), *State Sponsored Homophobia – A world survey of laws prohibiting same sex activity between consenting adults*, maj 2010, s. 44, [url](#) (Hämtad 2019-10-01).

⁵ Georgien, *Constitution of Georgia*, 1995-08-24, artikel 11, [url](#) (Hämtad 2019-09-25).

⁶ Georgien, *Labor Code of Georgia*, 2010-03-17, artikel 2.3, [url](#) (Hämtad 2019-09-25); Georgien, *On Health Care*, 1997-12-10, artikel 6.1, [url](#) (Hämtad 2019-09-16); Georgien, *On Patient Rights*, 2000-05-05, artikel 6.1, [url](#) (Hämtad 2019-09-25).

⁷ WISG, 2016, s. 165.

⁸ Georgien, *The Law of Georgia – On the Elimination of All Forms of Discrimination* [inofficiell översättning, Refworld], odaterad, [url](#) (Hämtad 2019-10-01).

⁹ WISG, 2016, s. 166.

¹⁰ Europarådet – Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (CoE-ECRI), *ECRI Report on Georgia (fifth monitoring cycle)*, 2016-03-01, s. 30, [url](#) (Hämtad 2019-08-21); Women's Initiatives Supporting Group (WISG), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-03-30; Internationell organisation, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-05-01.

¹¹ Eurasia Review, *Georgia: Government Called To Tackle Hate Crimes After Transgender Woman Stabbed In Tbilisi*, 2016-10-17, [url](#) (Hämtad 2019-08-21); United States Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices 2018 - Georgia*, 2019-03-13, s. 19, [url](#) (Hämtad 2019-08-21).

¹² Civil Georgia, *Anti-Discrimination Bill Adopted*, 2014-05-02, [url](#) (Hämtad 2019-08-21).

¹³ CoE-ECRI, 2016, s. 30.

är dock inte rättsligt bindande för den privata sektorn i Georgien, vilket organisationen *Women's Initiatives Supporting Group* (WISG) har lyft som hämmande för lagens implementering.¹⁴ Rapportering som bygger på senare uppgifter bekräftar att antidiskrimineringslagstiftningen fortfarande inte innehåller effektiva implementeringsmekanismer.¹⁵

Det rättsliga ramverket i Georgien utelämnar till stor del transpersoner. Förespråkare uppger att flera frågor som relaterar till transpersoners behov bör regleras i lag samt att det råder oklarheter kring kraven för att ändra sitt juridiska kön och olika tillhörande dokument (se mer under avsnitt 5.3).¹⁶

I oktober 2017 genomfördes en konstitutionell förändring av den tidigare könsneutrala definitionen av äktenskapet i Georgien till att definieras som en union mellan en kvinna och en man.¹⁷ Förändringen av konstitutionen förankrar den definition som tidigare funnits i georgisk civilrätt. Enligt *Human Rights Watch* (HRW) har människorättsgrupper uttryckt rädsla för att den konstitutionella förändringen av äktenskapet stärker hindret för samkönade äktenskap och understödjer vad som omnämns som en redan utbredd homofobi landet.¹⁸ Människo-
rättsorganisationen *Human Rights Education and Monitoring Center* (EMC) beskrev förslaget 2017 som "homofobiskt".¹⁹

3. Samhällsuppfattningar om hbtq

3.1 Den allmänna opinionen

Georgien är ett religiöst ortodox, traditionellt och patriarkalt samhälle där homo-, bi- och transfobi är vanligt förekommande. Enligt Ombudsmannen upplevs hbtq-personer förstöra den traditionella kulturen och det finns grupper som är mycket aggressiva mot hbt-personer (se mer under avsnitt 5).²⁰ EMC uppger att hbt-gruppen är den mest marginaliserade gruppen i Georgien.²¹ Flera källor som Migrationsanalys konsulterat uppger att inga större förbättringar skett gällande hbtq-personers situation de senaste åren.²²

Enligt en attitydundersökning gjord av *Europarådet* (CoE) 2018 dominerar negativa attityder mot hbt-personer bland befolkningen.²³ Majoriteten av undersökningens respondenter ansåg att det inte är viktigt att skydda hbt-personers rättigheter och att de inte accepterar

¹⁴ Civil Georgia, 2014; WISG, *Submission to the UN independent Expert – on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity – Victor Madrigal–Borloz ahead of country visit to Georgia*, 2018-08-31, s. 8, [url](#) (Hämtad 2019-08-27).

¹⁵ Public Movement Multinational Group (PMMG), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-05-01.

¹⁶ Tyska utrikesministeriet, *For the record – Documenting violence against trans people – Experiences from Armenia, Georgia, Germany, Moldova, Russia, and Ukraine*, december 2016, s. 20, [url](#) (Hämtad 2019-10-03); Georgiens ombudsman, *Written Opinion of the Public Defender of Georgia Addressed to the UN Human Rights Council*, 2015-01-26, [url](#) (Hämtad 2019-08-29); CoE-ECRI 2016, s. 30; Human Rights Center (HRIDC), *State of human rights in Georgia, 2018, 2019*, s. 33, [url](#) (Hämtad 2019-08-22).

¹⁷ Georgien, *Constitution of Georgia*, 1995-08-24 (2018-03-23), artikel 30, [url](#) (Hämtad 2019-07-10).

¹⁸ Human Rights Watch (HRW), *Georgia Events of 2017*, 2018, [url](#) (Hämtad 2019-08-21).

¹⁹ Human Rights Education and Monitoring Center (EMC), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-03-31.

²⁰ Ombudsmannen, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien 2019-04-30.

²¹ EMC, 2017.

²² Utländsk beskickning, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien 2017-04-05; Internationell organisation, 2019.

²³ Europarådet & Caucasus Research Resource Center (CRRC), *Hate crime, hate speech and discrimination in Georgia: attitudes and awareness*, november 2018, s. 6, 10, [url](#) (Hämtad 2019-08-21).

(*approve*) hbt-personer.²⁴ Vidare råder, enligt undersökningen, en uppfattning om att majoritetens rättigheter i Georgien hotas eller hindras av minoritetsgruppers rättigheter. I undersökningen uppgav respondenter att hbt-personer inte bör "störa samhället" eller "begränsa heterosexuella människors rättigheter".²⁵ Av undersökningen dras slutsatsen att georgier generellt är medvetna om att hbt-personer faller offer för hatbrott och hatretorik och att det råder en starkare negativ attityd mot hbt-personer än någon annan minoritetsgrupp.²⁶ I en undersökning gjord av WISG år 2016 framkom att negativa åsikter om transpersoner var mer förekommande bland män än bland kvinnor. Vidare framkom att män som bryter mot könsnormer framkallade starkare negativa reaktioner än kvinnor som bryter mot könsnormer, men att homosexuella män och kvinnor framkallar lika starka negativa reaktioner.²⁷ I studien dras slutsatsen att förutom kön så kan faktorer som landsbygd–stad och ålder påverka attityder mot hbt-personer, eftersom homo-, bi- och transfobiska attityder var lägre i Tbilisi samt att äldre uttryckte en mer negativ attityd än de yngre.²⁸

WISG uppgav i en artikel 2016 att motsättningen mellan europeiska och traditionella värderingar har ökat i Georgien och att det finns röster i samhället som kopplar samman homosexualitet med pedofili, vilket ytterligare spär på aggressionerna mot hbt-personer.²⁹

Enligt WISG förmedlar varken skolor eller media tillräcklig eller neutral information om kön och sexualitet. Samtidigt piskar politiska aktörer upp stämningen med hatpropaganda mot inte bara hbt-personer, utan även mot etniska och religiösa minoriteter.³⁰ År 2018 ville den icke-statliga organisationen *Equality Movement* undersöka statligt anställda lärares attityder mot hbtq-personer, men utbildningsdepartementet, skolor och lärarfack samarbetade inte.³¹ Den georgisk-ortodoxa kyrkan, som motsätter sig hbtq-personer, har stort inflytande i samhället, däribland utbildningssektorn.³² Enligt WISG bidrar detta till den mobbning, trakasserier och utstötthet många hbt-personer upplever i skolor och på universitet.³³ Det finns inga program för att öka toleransen för hbt-frågor i utbildningsinstitutionerna och det diskuteras inte under lektionstid. CoE-ECRI bedömer att detta gör eleverna sårbara för den homofobiska diskursen som är framträdande i det georgiska samhället.³⁴

The International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) rankar årligen europeiska länder utifrån hur dessa respekterar mänskliga rättigheter. En högre ranking innebär större respekt för mänskliga rättigheter. Georgien har de senaste åren stigit i ILGA:s årliga ranking och ligger på plats 25 av 49. Georgien placerar sig högst bland länderna i Kaukasusområdet, som hamnar längst ned på listan.³⁵ Förändrad lagstiftning ansågs 2015 vara det

²⁴ Europarådet & CRRC, 2018, s. 26.

²⁵ Europarådet & CRRC, 2018, s. 24.

²⁶ Europarådet & CRRC, 2018, s. 8.

²⁷ WISG, 2016, s. 274-275.

²⁸ WISG, 2016, s. 274–275; Europarådet & CRRC, 2018, s. 21.

²⁹ Utblick, *Fighting For LGBT Rights In Georgia*, 2016-02-01, [url](#) (Hämtad 2019-08-21).

³⁰ Post Pravda Magazine, Natia Gvianishvili, *God Knows I Want to Break Free: LGBT Activism in Georgia*, 2015-10-16, [url](#) (Hämtad 2019-08-21).

³¹ ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Georgia covering the period of January to December 2018*, 2019, s. 1, [url](#) (Hämtad 2019-08-22).

³² BBC, *Georgia: Orthodoxy in the classroom*, 2015-05-07, [url](#) (Hämtad 2019-08-22).

³³ WISG, 2016, s. 273.

³⁴ CoE-ECRI, 2016, s. 29.

³⁵ ILGA, *ILGA-Europe Rainbow Map*, 2019, [url](#) (Hämtad 2019-08-22).

som främst bidragit till höjningen.³⁶ Trots förändrad lagstiftning uppger dock WISG att Georgien fortsatt har problem med implementering av lagstiftning samt den allmänna opinionens uppfattning om hbt-personer.³⁷

Problemet med den allmänna opinionen i hbt-frågor beskrivs av WISG som en ond cirkel. Hbt-personer kommer sällan ut inför familj och vänner eller på arbetsplatser, vilket leder till att folk inte vet att hbt-personer finns i samhället.³⁸

3.2 Media

I Georgien finns lite utrymme för självständig media. Det finns flera tidningar och tv-kanaler, men på grund av bristande finansiering kan de inte verka nationellt utan enbart på en begränsad lokal nivå.³⁹ Medielandskapet i Georgien är "polariserat och underutvecklat", enligt en företrädare för en utländsk beskickning. Vidare uppges tonen i media vara hård och felcitering och förvrängning av fakta är vanligt förekommande.⁴⁰

En representant från WISG konstaterade i en intervju från 2016 att de huvudsakliga mediekanalerna saknar antidiskrimineringspolicyer vilket gör att det är upp till den enskilde journalisten eller producenten att avgöra vad som kan sändas. Samma kanal kan därför sända program med vitt skilda agendor. Enligt WISG är det möjligt, och i många fall verkningbart, att skriva en reprimand. Vidare uppgav företrädaren att de flesta journalister är försiktiga med att själva uttrycka sig homofobiskt men att de fortfarande bjuder in homofober till program utan att ställa kritiska frågor.⁴¹ Enligt en företrädare från WISG som Migrationsanalys intervjuade 2017 är medias rapportering om hbtq-frågor ofta felaktiga och stärker de redan etablerade stereotyperna om hbtq-personer. Hatretorik mot hbtq-personer används i synnerhet i samband med val eller när det finns tydliga konflikter mellan politiska läger.⁴²

3.3 Den georgisk-ortodoxa kyrkan

Den georgisk-ortodoxa kyrkan har en stark ställning i Georgien vilken uppstod i det maktvakuum som skapades efter Sovjetunionens fall.⁴³ I dagsläget tillhör 80 procent av den georgiska befolkningen den georgisk-ortodoxa kyrkan.⁴⁴ En utländsk beskickning uppger att kyrkan är den mest respekterade institutionen och moraliska auktoriteten i landet. De traditionella värden och åsikter som kyrkan står för delas också av en stor del av befolkningen.⁴⁵ Den georgisk-ortodoxa kyrkan är en politisk aktör som på olika sätt försöker styra och uppta det offentliga rummet. Kyrkan influerar allmänhetens uppfattning i hög utsträckning och har ett stort inflytande över regeringen.⁴⁶

³⁶ Agenda.ge, *Georgia: Most accepting of gay community in Caucasus region*, 2015-05-12, [url](#) (Hämtad 2019-08-22); ILGA, *ILGA-Europe Rainbow Map*, maj 2016, [url](#) (Hämtad 2019-08-22).

³⁷ WISG, 2017.

³⁸ Ibid.

³⁹ Independent Association of Georgian Journalists (IAGI), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-04-30.

⁴⁰ Utländsk beskickning, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-04-30.

⁴¹ Utblick, 2016.

⁴² WISG, 2018, s. 15; WISG, 2017.

⁴³ Utblick, 2016.

⁴⁴ BBC, 2015.

⁴⁵ Utländsk beskickning, 2017.

⁴⁶ Utblick, 2016; Human Rights Education and Monitoring Center (EMC), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-05-01; PMMG, 2019.

Den georgisk-ortodoxa kyrkan fördömer kraftigt homosexualitet och dess patriark har vid flera tillfällen beskrivit hbtq-personers levnadssätt som sodomi och syndigt.⁴⁷ Vidare uppger EMC att kyrkan kopplar samman hbtq-personer med sekularisering.⁴⁸

Den 17 maj varje år inträffar den internationella dagen mot homo-, bi-, och transfobi (*International Day Against Homophobia, Transphobia and Biphobia* - IDAHOT). Georgiska hbtq-organisationer har under flera års tid försökt uppmärksamma dagen (se mer under avsnitt 5.4.1). Den georgisk-ortodoxa kyrkan har aktivt motarbetat att IDAHOT uppmärksammas och har i flera år deltagit i motdemonstrationer. I motreaktion till IDAHOT instiftade den georgisk-ortodoxa kyrkan 2014 "family purity day" den 17 maj, för att fira den traditionella familjen.⁴⁹

3.4 Den politiska kontexten

Hbt-frågan är politiserad i Georgien. Politiker använder sig av homofoba uttalanden och misskrediterar politiska motståndare, som anses visa stöd för hbt-rättigheter, i syfte att mobilisera väljare.⁵⁰ Ett exempel på att hbt-frågor politiseras är att oppositionspartiet UNM anklagats för att vara ett hbt-vänligt parti mot bakgrund av att partiet introducerade hatbrott i landets lagstiftning. UNM har dock i praktiken inte varit särskilt stödjande av hbt-frågor.⁵¹ Ytterligare ett exempel är konstitutionsändringen av äktenskapet som genomfördes 2017. Civilsamhället har inte drivit frågan om samkönade äktenskap, men trots detta lyftes förslaget om konstitutionsändringen av äktenskapet till en union mellan en kvinna och man inför valet 2016.⁵² WISG och EMC uppger att det politiska motståndet mot hbtq-gruppen och hbtq-frågor används av politiker för att vinna stöd hos väljarna.⁵³ Enligt WISG ökar homofobisk hatretorik i samband med politiska val.⁵⁴ Under valperioden 2016 uppges homo- och transfobisk hatretorik ha ökat dramatiskt.⁵⁵

WISG konstaterar att det finns en minoritet av politiker som inte gör homofoba uttalanden. Dessa politiker har emellertid inte stort inflytande inom vare sig parlamentet eller regeringen. De stödjer inte heller öppet hbt-gruppen utan avhåller sig endast från att själva göra homofoba uttalanden.⁵⁶

Det förekommer även att hbt-organisationer politiseras genom att de kopplas samman med olika politiska partier. Även om det i realiteten inte finns någon koppling gör detta att väljarna ställer sig mer negativt till berörda partier och hbt-frågor.⁵⁷ Den georgiska presidentens rådgivare avseende religiösa och etniska minoriteter, Sophio Shamanidi, har konstaterat att politikernas uttalanden är en bidragande faktor till att homofoba tendenser fortfarande är tydliga i samhället.⁵⁸

⁴⁷ Foreign Policy, *LGBT rights and the long road to democracy in Georgia*, 2013-05-17, [url](#) (Hämtad 2019-08-22); Civil.ge, *A story of one march – Pride, Shame and Georgia's Future*, 2019-07-10, [url](#) (Hämtad 2019-08-30); EMC, 2019.

⁴⁸ EMC, 2019.

⁴⁹ Utblick, 2016.

⁵⁰ WISG, 2017; EMC, 2017.

⁵¹ Ibid.

⁵² WISG, 2017.

⁵³ WISG, 2017; EMC, 2019.

⁵⁴ WISG, 2017.

⁵⁵ WISG, 2018, s. 15.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Utblick, 2016.

⁵⁸ Eurasia Review, 2016.

Partiet Georgisk dröm (GD), som har stöd av den georgisk-ortodoxa kyrkan, vann parlamentsvalet för andra gången 2016.⁵⁹ Enligt ILGA finns ingen uppförandekod för parlamentsledamöter vad gäller hatretorik (*hate speech*).⁶⁰ 1 maj 2018 gav ministern Koba Lursmanasjvili (Georgisk dröm) följande uttalande i parlamentet: "the rights of the minorities may be protected. [I] demand public interest to be protected. This interest is frequently violated by drug users, drug sellers and by faggots."⁶¹

2018 dömdes en politiker (från Demokratiska rörelsen – enade Georgien) för att ha kränkt en hbt-aktivist genom att kalla honom "pidaradast" [sv. "bögg"] i tv. Politikern dömdes att betala en mindre bötessumma.⁶²

Det har skett framsteg på den lagstiftande nivån för hbtq-personer, detta menar människorättsorganisationer baserade i Georgien som analyserat den rättsliga situationen fram till år 2016. Förändringarna uppges däremot vara isolerade handlingar och sidoeffekter av Georgiens process att gå med i europeiska institutioner, snarare än att regeringen har riktat insatser för att eliminera diskriminering i allmänhet och diskriminering mot hbt-personer i synnerhet.⁶³

4. Diskriminering, trakasserier och våld

4.1 Diskriminering av hbtq-personer

Diskriminering av hbt-personer är vanligt förekommande.⁶⁴ Enligt USA:s utrikesdepartement (*United States Department of State – USDOS*), som hänvisar till uppgifter från ej namngivna icke-statliga organisationer, döljer de flesta hbt-personer sin sexuella läggning för att undvika trakasserier. Vidare uppges få organisationer öppet arbeta med dessa frågor på grund av det påtagliga sociala stigmat.⁶⁵

Generellt handlar diskrimineringsfall mot hbtq-personer i Georgien om anställningar, tjänster och service. Diskrimineringsfall kopplade till anställning och anställningsprocesser är svåra att bevisa, medan det för redan anställda är något lättare att bevisa diskriminering. En grupp som särskilt utsätts för diskriminering inom dessa fält är transpersoner. Ombudsmanen hade år 2017 fått uppgifter om diskriminering mot transpersoner inom bland annat offentlig sektor och banker.⁶⁶ Den icke-statliga organisationen *Identoba* uppgav i en intervju 2018 att hbtq-personer, och i synnerhet transpersoner, diskrimineras inom sjukvården.⁶⁷

⁵⁹ Reuters, *Ruling party in Georgia decisively wins parliament vote*, 2019-07-10, [url](#) (Hämtad 2019-08-23).

⁶⁰ ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Georgia covering the period of January to December 2018*, 2019, s. 1, [url](#) (Hämtad 2019-08-22).

⁶¹ Ibid.; OC Media, *Georgian politician fined \$0.37 for homophobic slur*, 2018-12-06, [url](#) (Hämtad 2019-08-23).

⁶² ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Georgia covering the period of January to December 2018*, 2019, s. 1.

⁶³ WISG, 2016, s. 162.

⁶⁴ HRW, *Georgia Events of 2018*, 2019, [url](#) (Hämtad 2019-08-23); WISG, 2017.

⁶⁵ USDOS, *Country Report on Human Rights Practices 2015 - Georgia*, 2016-04-15, [url](#) (Hämtad 2019-08-22).

⁶⁶ WISG, 2017.

⁶⁷ Radio Free Europe Radio Liberty (RFE/RL), *'No Consideration': Death of Transgender Woman In Georgia Prompts Health-Care Outcry From Activist*, 2018-07-22, [url](#) (Hämtad 2019-08-23).

I en studie om hbtq-personers situation i Georgien genomförd av WISG 2018, framkommer att 65 procent av respondenterna diskriminerats under de senaste två åren. 46 procent uppgav att de diskriminerats inom tjänstesektorn, 34 procent uppgavs ha diskriminerats på arbetsmarknaden, 16 procent inom utbildningssektorn, 9 procent av polis och slutligen 5 procent inom sjukvården. Personer vars könsuttryck inte överensstämmer med sociala förväntningar diskrimineras i högre utsträckning.⁶⁸

I ILGA:s årsrapport från 2018 framkommer att den icke-statliga organisationen Equality Movement arbetar med ett diskrimineringsfall där en hbt-person avskedats från sitt arbete vid infrastrukturdepartementet på grund av att han setts i sällskap med en hbt-aktivist i *Women's March* (en demonstration för kvinnors rättigheter som hölls i Tbilisi 2017⁶⁹). Vidare framkommer att Equality Movement vidtagit rättsliga åtgärder i sju diskrimineringsfall under 2018 gällande sjukvård och tillgång till service från media och polis.⁷⁰

WISG uppger i sin rapport från 2018 att hbt-kvinnor ofta utsätts för dubbel diskriminering baserat på sitt kön samt sin sexuella läggning eller könsidentitet. Bakgrunden till detta anges ligga i könsstereotyper och samhällets konservativa värderingar. Vidare anses lagstiftning och policyer rörande kvinnors rättigheter i allmänhet och hbt-kvinnor i synnerhet vara inadekvat.⁷¹

4.2 Våld mot hbtq-personer

Enligt Georgiens ombudsman utsätts hbt-personer ofta för misshandel, intolerans och diskriminering i "livets alla sfärer". Homofobiska uttalanden av offentliga personer göder den redan utbredda homofobin i samhället.⁷² Enligt WISG finns ett socialt stigma och stereotypa föreställningar om hbtq-personer samtidigt som staten försummar specifika behov från gruppen. Sammantaget gör detta, enligt WISG, att hbtq-personer är en sårbar grupp, oskyddad mot homo-, bi- och transfobi.⁷³

CoE-ECRI uppgav 2016 att antalet hatbrott mot hbt-personer ökat de senaste åren men att offren sällan anmäler brotten till polisen. Incidenter varierar från attacker mot individer på allmänna platser eller i deras hem, till våld under hbt-manifestationer och hot mot organisationer.⁷⁴ Enligt Ombudsmannen skedde ett fortsatt högt antal hatbrott mot hbtq-personer under 2018.⁷⁵

Enligt en undersökning bland hbtq-personer, genomförd av WISG 2018, uppgav 88 procent av deltagarna att de utsatts för hatbrott de senaste tre åren. 86 procent uppgav att de utsatts för psykiskt och emotionellt våld, 62 procent uppgav att de utsatts för sexuellt våld och sexuella trakasserier och 30 procent för fysiskt våld. 17 procent hade anmält hatbrotten till polisen.⁷⁶ Hatbrottens frekvens och brutalitet mot hbtq-personer är enligt WISG en utmaning i Georgien.⁷⁷ Enligt WISG och *Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa* (OSSE)

⁶⁸ WISG, 2018, s. 9.

⁶⁹ Democracy & Freedom Watch (DFW), *Tbilisi joins global Women's March against Trump*, 2017-01-22, [url](#) (Hämtad 2019-09-17).

⁷⁰ ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Georgia covering the period of January to December 2018*, 2019, s. 1.

⁷¹ WISG, 2018, s. 7.

⁷² HRW, 2019.

⁷³ WISG, 2018, s. 3.

⁷⁴ CoE-ECRI, 2016, s. 19–20.

⁷⁵ Georgiens ombudsman, *Statement of the Public Defender of Georgia - On the Situation of Human Rights and Freedoms in Georgia in 2018 – December 10, Human Rights Day*, 2018-12-10, s. 7. [url](#) (Hämtad 2019-09-17).

⁷⁶ WISG, 2018, s. 4.

⁷⁷ Ibid.

överstiger antalet fall av hatbrott som dokumenterats av icke-statliga organisationer den officiella statistiken flera gånger om (se mer under avsnitt 6.2 och 6.4).⁷⁸

Under större politiska händelser, såsom politiska val, demonstrationer eller införandet av vissa lagar, utsätts hbtq-personer i större utsträckning för våld enligt Ombudsmannen.⁷⁹ CoE-ECRI noterade att hatpropagandan mot hbt-personer förvärrades under perioden det diskuterades att inkludera sexuell läggning och könsidentitet i antidiskrimineringslagstiftningen 2014.⁸⁰

Angående förövarna bakom våldet mot hbtq-personer, uppger företrädare för *Georgian Young Lawyer Association* (GYLA) att förövarna är personer i det omgivande samhället. I fall av våld mot hbtq-personer som befinner sig i prostitution är förövarna sexköpare.⁸¹

Enligt *Public Movement Multinational Group* (PMMG) växer sig nynazistiska grupper allt starkare i Georgien och i dessa engagerar sig unga personer. Denna typ av grupp angriper hbtq-personer och andra samfund som anses vara "icke-traditionella".⁸²

Den egna familjen utgör ofta ett hot mot hbtq-personer. Vanligtvis kan hbtq-personer som är öppna med sin sexuella läggning eller könsidentitet inte bo med sina ursprungsfamiljer på grund av den aggressivitet som familjemedlemmar riktar mot dem eller på grund av att familjen stöter bort dem.⁸³ Enligt GYLA tenderar hbtq-personer från religiösa och etniska minoriteter att särskilt riskera att avvisas från sina ursprungsfamiljer om de kommer ut.⁸⁴ Organisationen *Identoba* uppger att det är vanligt att transpersoner blir utslängda från hemmet av familjen innan avslutad utbildning och utan resurser.⁸⁵ Enligt en företrädare för den semi-självständiga myndigheten *State Fund for Protection and Assistance of (Statutory) Victims of Human Trafficking* har de haft fall med hbt-personer där föräldrar misshandlat sina barn. Offren har inte varit villiga att ta sin sak vidare i domstol.⁸⁶

Transpersoner drabbas av våld både i hemmet och av främlingar i det offentliga. För homo- och bisexuella uppges fysiskt våld i hemmet inte vara lika vanligt, snarare handlar det om psykiskt våld. Hbt-personer som bor med sin familj kan utsättas för påtryckningar i försök att korrigera deras beteende.⁸⁷

Enligt WISG är våld i hemmet mot hbtq-personer utbrett, men de flesta offer anmäler inte våldet till polisen (se mer under avsnitt 6.2). Istället väljer personerna att lämna sina hem eller stanna kvar i våldscykeln. Hatbrottsaspekten har inte registrerats i något fall av våld mot hbtq-personer i hemmet. I WISG:s studie från 2018 uppgav 67 procent av respondenterna att de utsatts för någon form av misshandel i hemmet under de senaste tre åren. 64 procent uppgav att de utsatts för permanent psykiskt våld av familjemedlemmar och 20 procent att de utsatts för fysiskt våld.⁸⁸

Det finns inga härbärgen eller tillfälliga boenden anpassade för hbtq-personer. Unga personer med en normavvikande sexuell läggning eller könsidentitet slängs ofta ut från sina hem

⁷⁸ WISG, 2018, s. 4; Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), *Hate Crime Reporting – Georgia*, 2017, [url](#) (Hämtad 2019-09-02).

⁷⁹ Ombudsmannen, 2019.

⁸⁰ CoE-ECRI, 2016, s. 16, 19–20.

⁸¹ Georgian Young Lawyer Association (GYLA), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-04-30.

⁸² PMMG, 2019.

⁸³ Ombudsmannen, 2019.

⁸⁴ GYLA, 2019.

⁸⁵ DFW, *PDO calls for gender change in documents of trans-individuals*, 2015-05-29, [url](#) (Hämtad 2019-08-27).

⁸⁶ State Fund for Protection and Assistance of (Statutory) Victims of Human Trafficking, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-04-05.

⁸⁷ WISG, 2017.

⁸⁸ WISG, 2018, s. 4–5.

när de kommer ut inför familjen och många hamnar då i en "extremt sårbar situation", utsatta för hemlöshet, fattigdom, våld och fördomar på allmänna platser.⁸⁹

4.3 Särskilt sårbara grupper

Arbetslösheten i Georgien är hög. Enligt GYLA lever många hbtq-personer tillsammans med sin ursprungsfamilj och är beroende av det ekonomiska och sociala skyddsnät som familjen utgör.⁹⁰ Som ovan nämnts riskera hbtq-personer som är öppna med sin sexuella läggning eller könsidentitet bland annat att förskjutas av familjen.⁹¹ Den socio-ekonomiska situationen kan därför påverka en hbtq-persons sårbarhet eftersom det sociala och ekonomiska beroendet av familjen bidrar till att få hbtq-personer kan komma ut.⁹²

Hbtq-personer som befinner sig i prostitution är särskilt sårbara grupper i Georgien.⁹³ Enligt Ombudsmannen åtnjuter hbtq-personer som befinner sig i prostitution inte något effektivt skydd av polisen. Ombudsmannen har fått information om tre till fyra ärenden då prostituerade personer har tillkallat polis när de blivit misshandlade utan att polisen besvarat larmet.⁹⁴ Vidare uppger Ombudsmannen att det finns fall där polisen i sitt möte med gruppen talat förödmjukande till dem och i vissa fall även misshandlat dem.⁹⁵

Även transpersoner är en särskilt utsatt grupp. Enligt en studie genomförd av WISG 2018, utsätts personer vars könsuttryck inte överensstämmer med det biologiska könet för mer diskriminering än andra grupper.⁹⁶ Transpersoner är även sårbara på arbetsmarknaden. På grund av att deras identitetshandlingar inte överensstämmer med deras könsidentitet får de söka sig till inofficiella anställningar och tvingas acceptera låg ersättning och dåliga arbetsförhållanden.⁹⁷ Många transkvinnor hamnar i prostitution till följd av svårigheterna att hitta andra typer av arbete, vilket gör dem än mer sårbara för att utsättas för våld från kunder och i vissa fall även polis.⁹⁸ Ett problem vad gäller situationen för transkvinnor som befinner sig i prostitution är att prostitution är en administrativ förseelse⁹⁹ i Georgien, vilket medför att polisen ogärna ger dem skydd.¹⁰⁰

I november 2014 skedde ett uppmärksammat mord på en transkvinna i Georgien. Trots att en annan transkvinna vittnat om att även hon attackerats av samma förövare tidigare samma dag så utreddes inte brottet som ett hatbrott.¹⁰¹ Ytterligare en transkvinna mördades

⁸⁹ FN:s råd för mänskliga rättigheter, *Report of the Independent Expert on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity*, 2019-05-15, s. 14–15, [url](#) (Hämtad 2019-08-23).

⁹⁰ GYLA, 2019.

⁹¹ Ombudsmannen, 2019.

⁹² GYLA, 2019.

⁹³ Ombudsmannen, 2019; WISG, 2017.

⁹⁴ Ombudsmannen, 2019.

⁹⁵ Ombudsmannen, 2019; Tyska utrikesministeriet, 2016, s. 9, 20.

⁹⁶ WISG, 2018, s. 9.

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ GYLA, 2019; Internationell organisation, 2019; Tyska utrikesministeriet, 2016, s. 9, 19.

⁹⁹ I post-sovjetiska länder görs en skillnad mellan brott och administrativa förseelser. I praktiken tillämpas två olika brottslagstiftningar, en för allvarliga brott och en för mindre allvarliga brott. De senare betraktas inte som straffrättsliga ärenden och handläggs enligt en särskilt ordning.

¹⁰⁰ WISG, 2017.

¹⁰¹ ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe 2015*, 2015, s. 76–77, [url](#) (Hämtad 2019-08-23).

i oktober 2016.¹⁰² Gärningsmannen häktades och 2017 dömdes han till 13 års fängelse. Domstolen tog i domen inte hänsyn till det transfobiska motivet i mordet.¹⁰³

Mellan 2015 och 2017 skedde enligt EMC två mord på transpersoner som befann sig i prostitution.¹⁰⁴ Vidare uppger EMC att myndigheterna inte har utrett morden effektivt och att hatbrottsaspekten inte har identifierats i utredningarna.¹⁰⁵

För att en transperson ska kunna få nya identitetshandlingar krävs sterilisering, hormonbehandling och könsbekräftande kirurgi. Först när könsbekräftande kirurgi är genomförd får juridiskt kön ändras i identitetshandlingar. Detta är enligt WISG problematiskt, dels eftersom inte alla transpersoner vill genomgå kirurgi, dels eftersom proceduren inte täcks av några försäkringar och är dyr att genomföra.¹⁰⁶ Den könsbekräftande behandlingen tar minst ett och ett halvt år och under den tiden indikeras det tidigare könet på identitetshandlingar.¹⁰⁷ Medicinska procedurer som hormonterapi regleras inte heller av lagstiftning, och det finns inga kliniska riktlinjer för könsbekräftande behandling.¹⁰⁸ Den tidigare georgiske ombudsmannen har i ett uttalande till FN:s råd för mänskliga rättigheter uppgett att lagstiftningen inte tillgodoser transpersoners behov och att detta i vissa fall orsakar en kränkning av deras grundläggande mänskliga rättigheter.¹⁰⁹ CoE-ECRI har kritiserat kriterierna för könsbekräftande kirurgi som otydliga och efterfrågar en standardisering. Vidare har CoE-ECRI och den icke-statliga människorättsorganisationen *Human Rights Center* (HRIDC) påpekat att det råder oklarheter kring kraven för att ändra juridiskt kön och olika tillhörande dokument.¹¹⁰

4.4 Attacker mot hbtq-rörelsen

Hot och våld mot hbt-aktivister och hbt-organisationer har förekommit under flera års tid. Sedan 2012 har planerade manifestationer för den internationella dagen mot homo-, bi- och transfobi (IDAHOT) i flera år ställts in på grund av att organisatörer och deltagare utsatts för hot och våld.

Enligt USDOS rapport om mänskliga rättigheter från 2018, är det vanligt att hbtq-aktivister tvingas stänga sina kontor till följd av hot mot personalens säkerhet.¹¹¹ Ett exempel på detta inträffade 2018, då aktivister som befann sig på Equality Movements kontor attackerades av grannar till kontoret. Aktivisterna tillkallade polis och informerade även Ombudsmannen om det inträffade. Enligt aktivisterna ska polisen ha talat aggressivt till dem och ingrep inte när grannarna fortsatte att angripa dem. Inrikesministeriet publicerade efter händelsen ett uttalande om incidenten utan att nämna attackens homofoba motiv. Grannarnas angrepp fortsatte och Equality Movement var tvungen att stänga sitt kontor och flytta till ett temporärt kontor under skydd av en privat vakt.¹¹²

¹⁰² DFW, *Transgender Zizi dies in hospital after brutal attack*, 2016-11-24, [url](#) (Hämtad 2019-08-23).

¹⁰³ ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe 2018*, maj 2018, s. 66, [url](#) (Hämtad 2019-08-23).

¹⁰⁴ EMC, 2017.

¹⁰⁵ Ibid.

¹⁰⁶ WISG, 2016, s. 169.

¹⁰⁷ Ibid.

¹⁰⁸ Post Pravda Magazine, 2015; WISG, 2016, s. 170.

¹⁰⁹ Georgiens ombudsman, 2015.

¹¹⁰ CoE-ECRI, 2016, s. 30; HRIDC, 2019, s. 33.

¹¹¹ USDOS, 2019, s. 40.

¹¹² ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Georgia covering the period of January to December 2018*, 2019, s. 2; EMC, *Human Rights Organizations Respond to Violence at 'Equality Movement's' Office*, 2018-10-02, [url](#) (Hämtad 2019-08-29); USDOS, 2019, s. 41.

EMC uppgav 2019 att en chef för en hbtq-organisation utsatts för våldsbrott vid flera tillfällen. Enligt EMC har fallet inte utretts ordentligt av polisen.¹¹³ Vidare rapporterade ILGA i sin årsrapport från 2018, att flera hbtq-aktivister utsatts för hatkampanjer som startats av ultranationalistiska motståndare. Hatkampanjerna kan bestå av hot som sprids på sociala medier och även i nyhetsartiklar.¹¹⁴

4.4.1 IDAHOT i Georgien

Sedan 2005 uppmärksammas den 17 maj världen över som den internationella dagen mot homo-, bi- och transfobi (*International Day Against Homophobia, Transphobia and Biphobia* - IDAHOT).¹¹⁵ I Georgien har försök att uppmärksamma IDAHOT gjorts sedan år 2012 då hbtq-organisationer anordnade en IDAHOT-manifestation. Manifestationer i samband med dagen har sedan dess mött hot och våld, särskilt år 2013, vilket har lett till att planerade evenemang ställts in under flera år. Polisen har agerat när evenemanget attackerats av våldsamma motdemonstranter. Våldet har dock varit så pass intensivt att polisen inför dagen år 2014 uppgav att de inte skulle kunna skydda IDAHOT-deltagare och fram till 2017 ställdes den årliga IDAHOT-manifestationen in av samma anledning.¹¹⁶ Den georgisk-ortodoxa kyrkan, som aktivt motarbetat IDAHOT:s uppmärksammande, införde "family purity day" den 17 maj 2014. Det uttalade syftet med "family purity day" är att fira den traditionella familjen och har sedan 2014 firats genom bl.a. en årlig manifestation.¹¹⁷

Som ovan nämnts var 2017 det första året sedan 2013 som IDAHOT kunde uppmärksammas av hbtq-aktivister i Georgien. Polisen och hbtq-aktivisterna hade i förväg kommit överens om att en demonstration skulle hållas på ett sådant sätt att polisen kunde förmå kontrollera och skydda deltagarna. Detta innebar att poliserna eskorterade en grupp hbtq-aktivister från en hemlig plats till en regeringsbyggnad i centrala Tbilisi under morgonen. Väl på plats gavs aktivisterna en timme att demonstrera innan de eskorterades bort av polisen. Under demonstrationstimmen hade polisen blockerat samtliga vägar som ledde till platsen och kunde på så vis förhindra att motdemonstranter attackerade IDAHOT-deltagarna. Samtidigt samlades tusentals människor för att fira den georgisk-ortodoxa familjedagen på flera olika platser runt om i Tbilisi och samlades slutligen utanför den heliga treenighetskatedralen där de möttes av patriarken Ilia II.¹¹⁸ Hbtq-personer som deltog under IDAHOT-manifestationen uppgav att de inte på något sätt uppmärksammats så som de önskat sig, men att de välkomnade polisens insatser för att försäkra deltagarnas säkerhet och låta hbtq-aktivister utöva sin yttrandefrihet.¹¹⁹

2018 ställdes IDAHOT-manifestationen än en gång in på grund av hot från extremister och det förväntade låga skyddet från polisen.¹²⁰ Däremot samlades omkring 100 personer i en demonstration och fick skydd av georgisk polis. Det aktuella området för demonstrationen var

¹¹³ EMC, 2019.

¹¹⁴ ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe 2018*, maj 2018, s. 66, [url](#) (Hämtad 2019-08-23).

¹¹⁵ AmnestyPress, *Georgien: Hbtq-rörelsen stannade hemma 17 maj – medan familjemarsch gick genom Tbilisi*, 2019-05-21, [url](#) (Hämtad 2019-08-29).

¹¹⁶ ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe 2014*, 2014, s.76, [url](#) (Hämtad 2019-08-23); WISG, 2015, s. 129; HRW, 2016, s. 2; Utblick, 2016.

¹¹⁷ Utblick, 2016; Civil.ge, 2019.

¹¹⁸ Agenda.Ge, *LGBT rights, 'family purity' and police on high alert: What's May 17 like in Tbilisi?*, 2017-05-17, [url](#) (Hämtad 2019-08-26); DFW, *Four years after violence, Tbilisi's LGBT activists, meet under tight security*, 2017-05-18, [url](#) (Hämtad 2019-08-26).

¹¹⁹ Agenda.Ge, 2017; DFW, 2017.

¹²⁰ ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Georgia covering the period of January to December 2018*, 2019, s. 1.

avspärrat. En talare attackerades av en motdemonstrant som tagit sig igenom avspärrningarna.¹²¹

2019 uppgav inrikesministeriet att de inte skulle kunna garantera IDAHOT-deltagarnas säkerhet eller ge adekvat skydd till hbtq-organisationerna den 17 maj. Hoten om våld mot deltagarna och polisens varningar om ett ineffektivt skydd ledde till att IDAHOT-demonstrationen ställdes in.

4.4.2 Pride 2019

Den 18–23 juni 2019 var Georgiens första Pride-vecka inplanerad i Tbilisi.¹²² Den georgisk-ortodoxa kyrkan hade starkt kritiserat evenemanget och uttryckt att hbtq-personer lever i synd som går emot kristen tro, traditionell religiös lära och moralvärderingar.¹²³ Den 14 juni krävde den georgisk-ortodoxa kyrkan att regeringen skulle förbjuda Pride och kallade hbtq-personer bärare av "sodomitisk synd".¹²⁴ Vidare har Amnesty rapporterat att Pride-arrangörer mottagit dödshot.¹²⁵ Levan Vasadze, ledare för en anti-hbtq-grupp med nära band till den georgisk-ortodoxa kyrkan, uppgav den 16 juni att han ämnade bilda civila vaktenheter (*guard units*) utrustade med träklubbor för att attackera deltagare i Pride-paraden om den skulle komma att hållas. Även internationella observatörer och diplomater som planerade att delta i paraden varnades av Vasadze.¹²⁶

Inrikesministeriet uppgav den 17 juni att de inlett en utredning mot "upprättande av illegal formation" som syftade till Vasadze utspel om civila vaktenheter. Vidare uppgav inrikesministeriet under ett möte med Pride-organisatorerna att de inte kunde garantera säkerheten på Pride-paraden om den hölls på allmän plats, varpå Vasadze drog tillbaka sina planer på vaktenheterna.¹²⁷

Under juni månad 2019 uppstod protester i Tbilisi till följd av att en rysk parlamentariker bjudits in för att hålla tal i det georgiska parlamentet.¹²⁸ Pride-paraden, som planerats till den 22 juni, sköts därför fram och hölls istället den 8 juli 2019. Paraden utgjordes av en cirka 30 minuter lång demonstration utanför inrikesministeriet i vilken cirka 40 aktivister deltog. Tbilisi Pride uppgav i ett uttalande efter demonstrationen att inrikesministeriet hade resurser att skydda Pride-paraden men att regeringspartiet inte hade viljan att skydda hbtq-medborgares rätt till församlingsfrihet.¹²⁹

5. Myndighetsreaktioner

5.1 Hbtq-främjande arbete

I januari 2018 införde inrikesdepartementet en särskild enhet för mänskliga rättigheter som ligger under departementet och som har till uppgift att överse utredningar gällande bland

¹²¹ GYLA, 2019.

¹²² Civil.ge, 2019-07-10.

¹²³ RFERL, *First LGBT Pride March Held In Georgia Despite Security Concerns*, 2019-07-09, [url](#) (Hämtad 2019-08-29).

¹²⁴ Civil.ge, 2019-07-10.

¹²⁵ Amnesty, 2019, s. 1.

¹²⁶ Civil.ge, 2019-07-10.

¹²⁷ Amnesty, 2019, s. 1.

¹²⁸ Civil.ge, *Opposition, Civic Activists Gather to Protest Russian Delegation's Visit to Tbilisi*, 2019-06-20, [url](#) (Hämtad 2019-08-21).

¹²⁹ Eurasianet, *Georgia manages, finally, to hold Pride event*, 2019-07-10, [url](#) (Hämtad 2019-08-28).

annat våld i hemmet (inklusive sexuellt våld), diskriminering och hatbrott. Enheten ska gå igenom utredningar, identifiera luckor och lämna förbättringsförslag.¹³⁰ Syftet med enheten är att stärka utredningar av denna typ av ärenden.¹³¹ Enligt en internationell organisation är utredande enheter skyldiga att meddela avdelningen för mänskliga rättigheter när hatbrottsindikationer föreligger.¹³² Enligt Ombudsmannen har situationen förbättrats efter införandet av enheten som, enligt Ombudsmannen, arbetar väl och reagerar snabbt samt ger stöd åt hbtq-personer.¹³³ Andra källor som Migrationsanalys har konsulterat anser att enheten fungerar relativt väl, men att det är för tidigt att utvärdera den.¹³⁴ Några företrädare kritiserar enheten för att den inte genomför egna utredningar, vilket tidigare har rekommenderats av CoE-ECRI.¹³⁵ Vidare rapporterar CoE-ECRI att enheten inte samarbetar med hbtq-organisationer, vilket CoE-ECRI anser vara relevant vad gäller hatbrott mot homo- och transpersoner.¹³⁶

5.2 Polisens arbete

Polisen svarar på och utreder brott mot hbtq-personer.¹³⁷ Georgiens ombudsman och flera internationella och lokala organisationer identifierar dock vissa brister i polisens arbete.¹³⁸ De negativa samhällsliga attityderna gentemot hbtq-personer återfinns även inom statliga institutioner såsom polisen. Hbtq-personer kan möta homo- och transfobiska attityder från poliser och på polisstationer.¹³⁹ Det förekommer enskilda fall där brister inom polisens arbete är särskilt påtagliga. Under ett möte 2019 nämnde GYLA ett fall där en hbtq-person hade tillkallat polis efter att ha blivit utsatt för våld. Istället för att arrestera förövaren beslöt sig polisen för att arresteras offret.¹⁴⁰ Enligt en utländsk beskickning är det viktigt att understryka att det trots polisens brister finns ett fungerande reguljärt polisarbete och att poliser inte är obenägna att initiera eller fullfölja utredningar av brott mot hbtq-personer.¹⁴¹

Polisen har till följd av policyförändring sedan 2013 blivit bättre på sitt arbete med hbt-gruppen.¹⁴² Internationella insatser har gjorts för att träna poliser i hbtq-rättigheter och det finns planer på att inkludera en manual för hatbrott i polisutbildningen vid polisakademin.¹⁴³ EMC uppger att det trots vidtagna åtgärder för att förbättra polisens förhållningssätt kvarstår negativa attityder, vilket fortsatt kan leda till homofoba kommentarer och ointresse för hbt-relaterade fall.¹⁴⁴

¹³⁰ CoE-ECRI, *ECRI Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of Georgia subject to interim follow-up*, 2019-03-05, s. 5, [url](#) (Hämtad 2019-09-05).

¹³¹ Internationell organisation, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-04-03.

¹³² Ibid.

¹³³ Ombudsmannen, 2019.

¹³⁴ GYLA, 2019; CoE-ECRI, 2019, s. 5; Internationell organisation, 2019.

¹³⁵ CoE-ECRI, 2019, s. 5; Internationell organisation, 2019.

¹³⁶ CoE-ECRI, 2019, s. 5.

¹³⁷ WISG, 2017; Utländsk beskickning, 2019.

¹³⁸ Eurasia Review, 2016; USDOS, 2019, s. 19.

¹³⁹ EMC, 2019.

¹⁴⁰ GYLA, 2019.

¹⁴¹ Utländsk beskickning, 2019.

¹⁴² Ibid.

¹⁴³ Internationell organisation, 2019.

¹⁴⁴ EMC, 2019.

I en undersökning genomförd av CoE-ECRI 2018, hölls djupintervjuer med statstjänstemän som uttryckte tvivel över legitimiteten gällande vissa hbt-personers, och i synnerhet transpersoners, uppgifter om att de blivit diskriminerade eller fallit offer för brott. Samtidigt uppgav en hbt-person å sin sida att polisen sällan tar hbt-gruppens uppgifter om trakasserier på allvar.¹⁴⁵

Enligt *Transparency International* är polisen generellt sett inte homofob, men har inte tillräcklig kunskap om hbtq-frågor.¹⁴⁶ CoE-ECRI konstaterar att det trots positiva förändringar i polisens arbete gällande hbtq-gruppen, saknas ett effektivt avskräckande medel för gärningspersoner.¹⁴⁷ Hanteringen av brott mot hbtq-personer leder till att skyldiga gärningspersoner går ostraffade och att framtida brott inte förhindras, enligt CoE-ECRI.¹⁴⁸ Det krävs policyförändringar och implementeringsmekanismer för att förbättra polisens agerande.¹⁴⁹ Enligt *Transparency International* vill regeringen dock inte vara för aktiv i hbt-frågan, i rädsla för att förlora väljare.¹⁵⁰

Om en polis uttalar sig homo- eller transfobiskt kan man vända sig till Allmänna inspektionen (*General Inspectorate*) som hanterar internutredningar av disciplinfall. Allmänna inspektionen är dock inte ett självständigt organ utan en del av inrikesministeriet, som enligt WISG och *Transparency International*, inte är objektiv.¹⁵¹

Det finns situationer där polisen vill men inte kan skydda hbtq-personer och hbtq-rörelsen från våld på grund av en alltför omfattande hotbild. Ett exempel är IDAHOT som har fått ställas in flera år i rad.¹⁵² Ombudsmannen har därtill uppmärksammats om fall där hbtq-personer tvingats lämna sina hem eller landet till följd av hot och våld. I den typen av fall har offren inte kunnat erbjudas ett effektivt skydd av polisen, men enligt Ombudsmannen handlar det inte om en bristande vilja hos polisen utan om att nivån på aggressiviteten och hoten omöjliggör ett effektivt skydd.¹⁵³

Vad gäller polisvåld uppger GYLA att hbtq-personer kan utsättas för "lätt" våld i samband med gripanden eller bemötas med ett nedlåtande språk i sin kontakt med polisen. Transkvinnor kan exempelvis kallas för män av poliserna.¹⁵⁴ Hbtq-personer kan även riskera sekundär viktimisering¹⁵⁵ i sitt möte med polisen samt att deras könsidentitet eller sexuella läggning avslöjas, genom exempelvis skvaller i lokalsamhället.¹⁵⁶ Brister finns även i polisens arbete att identifiera hatbrottsaspekter i brott mot hbtq-personer.¹⁵⁷ Som tidigare nämnts lades sexuell läggning och könsidentitet till i strafflagens artikel 53 över motiv till hatbrott år 2012. Enligt officiell statistik från 2017 hade hatbrottsaspekten i brott dokumenterats i 86 fall. I 12 av dessa

¹⁴⁵ Europarådet & CRRC, 2018, s. 7.

¹⁴⁶ *Transparency International*, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-04-30.

¹⁴⁷ CoE-ECRI, 2016, s. 22–23.

¹⁴⁸ *Ibid.*

¹⁴⁹ *Transparency International*, 2019; HRIDC, 2019, s. 9–10.

¹⁵⁰ *Transparency International*, 2019.

¹⁵¹ WISG, 2017; *Transparency International*, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-03-30; Internationell organisation, 2017.

¹⁵² Se avsnitt 5.4.1

¹⁵³ Ombudsmannen, 2019.

¹⁵⁴ GYLA, 2019.

¹⁵⁵ En person som utsatts för ett trauma är sårbar för framtida upplevelser som påminner om den som personen varit med om. Begreppet sekundär viktimisering innebär att en person som utsatts för ett trauma under sin bearbetningsprocess utsatts för påfrestningar, vilket leder till en upprepad känsla av utsatthet. Sekundär viktimisering kan exempelvis uppstå i mötet med polis och övriga i rättsväsendet eller inom hälso- och sjukvården. Brottsofferjouren, *Omvärldens bemötande*, odaterad, [url](#) (Hämtad 2019-09-23).

¹⁵⁶ EMC, 2019.

¹⁵⁷ CoE-ECRI, 2016, s. 22–23; EMC, 2019.

fall ansågs hatbrottsaspekten vara sexuell läggning och i 37 fall könsidentitet.¹⁵⁸ Brottsutredningar om hatbrott inleddes i 44 av de 86 fallen. Av dessa anklagades (*arraigned*) fyra personer där hatbrottsaspekten varit sexuell läggning och fyra personer där hatbrottsaspekten var könsidentitet. Jämfört med antalet homo- och transfobiska brott som utreddes år 2016, var dessa åtta det dubbla.¹⁵⁹

Enligt USDOS rapport om mänskliga rättigheter från 2018 uppger icke-statliga organisationer att lagen om hatbrott sällan appliceras och att brottsbekämpande myndigheter saknar tillräcklig utbildning om hatbrott.¹⁶⁰ Flera organisationer uppmärksammar särskilt att vissa ärenden inte utreds ordentligt och att hatbrottsaspekten därför inte uppmärksammas.¹⁶¹ En företrädare för WISG uppgav 2017 att polisen generellt agerar och utreder attacker mot hbtq-personer, men att hatbrottsaspekter missas av en eller annan anledning. Om brottet till exempel bedöms vara av typen ringa misshandel (*minor assaults*) rubriceras det som huliganism. Lagen om hatbrott är inte tillämpbar vid sådana rubriceringar.¹⁶²

Mot bakgrund av de ovan nämnda bristerna är förtroendet lågt för polisen bland hbtq-personer och anmälningbenägenheten är låg (se mer om detta under avsnitt 6.4).¹⁶³

5.3 Åklagarmyndigheten och domstolarna

Tilliten till rättsväsendet är bland georgier i allmänhet mycket låg.¹⁶⁴ Georgier är generellt sett inte vana att vända sig till domstol och för hbt-personer kan det dessutom finnas en oro för att ens sexuella läggning eller könsidentitet ska bli känd i samband med en domstolsprocess. Det är enligt WISG därför svårt att övertala personer att vända sig till domstol. Vidare uppges varken polis eller domstolsväsendet vara tillräckligt utbildade i hbtq-frågor.¹⁶⁵

Enligt GYLA arrangerar numer åklagarmyndigheten och inrikesministeriet utbildningar om hatbrott som riktar sig mot åklagare och utredare.¹⁶⁶ Under 2017 uppgav WISG att inte ett enda våldsbrott dittills hade betraktats som ett hatbrott av en georgisk domstol.¹⁶⁷ Under 2019 uppgav EMC däremot att det finns, om än väldigt få, fall där domstolen har identifierat hatbrottsaspekten.¹⁶⁸

Enligt EMC är domare inte medvetna om sexuella minoriteters situation eller rättigheter.¹⁶⁹ Vidare uppger EMC att domstolarna har låg förberedelse för att hantera fall av våld mot hbt-personer och inskränkt mötesfrihet.¹⁷⁰

Domstolar har att ta ställning till bevis som läggs fram under en domstolsprocess. Domare får således inte ta ställning till eventuella hatbrottsmotiv i straffutmätningen om åklagaren inte fört fram detta.¹⁷¹ Inte heller brottsoffer kan yrka på att hatbrottsaspekten ska inkluderas

¹⁵⁸ WISG, 2018, s. 4.

¹⁵⁹ WISG, *Intersectional Discrimination and LGBT People*, 2018, s. 11, [url](#) (Hämtad 2019-08-29).

¹⁶⁰ USDOS, 2019, s. 19.

¹⁶¹ Internationell organisation, 2017; GYLA, 2019; PMMG, 2019.

¹⁶² WISG, 2017.

¹⁶³ Internationell organisation, 2019.

¹⁶⁴ Ibid.

¹⁶⁵ WISG, 2017.

¹⁶⁶ GYLA, 2019.

¹⁶⁷ WISG, 2017.

¹⁶⁸ GYLA, 2019.

¹⁶⁹ EMC, 2017.

¹⁷⁰ Ibid.

¹⁷¹ WISG, 2017.

utan det är upp till åklagaren att göra det under utredningsstadiet.¹⁷² Polisens och åklagarens utredning av hatbrottsmotiv blir således avgörande för utgången i ett domstolsfall.¹⁷³

5.4 Hbtq-personers låga anmälningsbenägenhet

Hbtq-personer har generellt sett ett lågt förtroende för polis och anmälningsbenägenheten bland hbtq-personer som utsatts för brott är låg. Bidragande anledning till den låga anmälningsbenägenheten är att det finns homo-, bi- och transfobiska attityder bland poliser.¹⁷⁴ Som tidigare nämnts finns även en rädsla att ens sexuella läggning eller könsidentitet ska bli känd efter en polisanmälan eller i en domstolsprocess samt en risk att hbtq-personer utsätts för sekundär viktimisering i sitt möte med polisen.¹⁷⁵ Utöver detta är många hbtq-personer så vana vid att diskrimineras att de som försvarsmekanism slutar lägga märke till det och motivationen för att använda tillgängliga rättsmedel är därmed låg, enligt WISG.¹⁷⁶

Som redogjorts för i avsnitt 2, finns lagstiftade rättigheter för hbtq-personer i Georgien, men rättigheterna kan enligt WISG inte utnyttjas.¹⁷⁷ Enligt flera organisationer är anställda inom den georgiska polisen och domstolsväsendet inte tillräckligt utbildade och utredningar brister vad gäller hatbrottsaspekter. Vidare förminskas hatbrott mot hbtq-personer i den allmänna debatten.¹⁷⁸

OSSE och WISG uppger att det finns mörkertal i den officiella statistiken över hatbrott mot hbtq-personer och att den snarare ska betraktas som en fingervisning.¹⁷⁹ Anmälningar av hbtq-personer som utsatts för hatbrott uppges emellertid ha ökat på senare tid.¹⁸⁰ WISG dokumenterade 105 fall av hatbrott mot hbtq-personer 2017.¹⁸¹ Enligt officiell statistik från 2017 hade hatbrottsaspekten i brott dokumenterats i 86 fall, 12 av dessa ansågs vara på grund av sexuell läggning och 37 fall på grund av könsidentitet.

6. Sammanfattande analys

Samhällsopinionen i Georgien är uttalat negativ när det kommer till hbtq-personer och en aktivt homofobisk retorik tillämpas av media, den ortodoxa kyrkan och politiker. Hbtq-frågan är politiserad och polariserad i landet. Homofobiska uttalanden används av politiker för att mobilisera väljare och för att misskreditera politiska motståndare. Polariseringen bidrar till att det råder en ovilja bland personer i ledande positioner att offentligt ge stöd åt hbtq-frågor och hbtq-rörelsen. Under större politiska händelser såsom politiska val, införandet av vissa lagar eller demonstrationer utsätts hbtq-personer i större utsträckning för våld. Inför parlamentsvalet 2020 finns således en risk att hatretoriken och även våldet mot hbtq-personer ökar.

¹⁷² WISG, 2017; Lokal icke-statlig organisation, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-04-05.

¹⁷³ WISG, 2018, s. 5.

¹⁷⁴ Ibid.

¹⁷⁵ WISG, 2017; EMC, 2019.

¹⁷⁶ WISG, 2017.

¹⁷⁷ Ibid.

¹⁷⁸ WISG, 2017; Internationell organisation, 2019; Transparency International, 2019.

¹⁷⁹ OSSE, 2017.

¹⁸⁰ EMC, 2019.

¹⁸¹ WISG, 2018, s. 4.

Det har skett framsteg gällande hbtq-personers rättigheter på den lagstiftande nivån i Georgien. Antidiskrimineringslagen förbjuder sedan 2014 diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Hälsolagstiftningen och patientlagen förbjuder diskriminering på grund av sexuell läggning. Brott som motiveras av en persons sexuella läggning eller könsidentitet är sedan 2012 en försvårande omständighet enligt georgisk strafflagstiftning. Samtidigt uppger flera källor att både antidiskrimineringslagstiftningen och hatbrottslagen saknar adekvata implementeringsmekanismer.

Få personer är öppna med en normbrytande könsidentitet eller sexuell läggning i Georgien idag. Hbtq-personer tenderar att dölja sin sexuella läggning eller könsidentitet för att undvika trakasserier och diskriminering. Många hbtq-personer lever med sina ursprungsfamiljer och kan på grund av sitt sociala och ekonomiska beroende av familjen inte komma ut eftersom de bland annat riskerar att förskjutas. Hbtq-personer som är öppna med sin könsidentitet eller sexuella läggning riskerar att utsättas för våld och hot om våld, förskjutning från familjen, social utfrysning och diskriminering. Det fysiska och psykiska våld som hbtq-personer utsätts för kommer vanligen från den egna familjen, men det finns även risk att utsättas för våld i det offentliga rummet. Riskerna att utsättas för våld är svårt att värdera på en generell nivå men torde bero på sammanhanget som individen befinner sig i, såsom kön/könsidentitet, tillhörighet till en konservativ familj, etnisk och religiös tillhörighet, ekonomisk ställning med mera.

Hbt-kvinnor utsätts ofta för dubbel diskriminering baserat på sitt kön samt sin sexuella läggning eller könsidentitet. Bakgrunden till detta anges ligga i könsstereotyper och samhällets konservativa värderingar.

Hbtq-personer som befinner sig i prostitution och transpersoner är särskilt utsatta grupper i Georgien, som i högre utsträckning utsätts för våld och diskriminering från allmänheten och i hemmet. Transpersoner är sårbara på arbetsmarknaden på grund av att uppgifterna i deras identitetshandlingar inte överensstämmer med deras könsidentitet. Till följd av svårigheterna att hitta arbete hamnar många transkvinnor i prostitution. För att byta sitt juridiska kön tvingas transpersoner genomgå könsbekräftande kirurgi. Processen är omfattande och kostnaden bärs helt av individen. Flera organisationer har kritiserat kriterierna för könsbekräftande behandling och oklarheterna i kraven att ändra sitt juridiska kön och könsnoteringen i olika tillhörande dokument.

Hbtq-rörelsen har under flera års tid mött begränsad mötesfrihet i Georgien, bland annat då IDAHOT-manifestationen mot homo-, bi- och transfobi har tvingats ställa in på grund av hot från extrema grupper. Den georgisk-ortodoxa kyrkan är en aktiv motståndare mot hbtq-personer och har deltagit i flera motdemonstrationer mot IDAHOT-manifestationen. Familjedagen som inträffar 17 maj firar den traditionella familjen och instiftades av den georgisk-ortodoxa kyrkan i motreaktion mot IDAHOT. Inrikesministeriet uttrycker och uppvisar vanligtvis en vilja att skydda hbtq-manifestationer. De senaste fem åren har dock bara en IDAHOT-manifestation arrangerats på grund av att inrikesministeriet inte kunnat garantera säkerheten för deltagarna.

Ingen av de källor som Migrationsanalys har konsulterat har rapporterat om någon myndighetssanktionerad förföljelse av hbtq-personer. Djupt konservativa värderingar samt homo- och transfobiska stämningar är dock utbredd, såväl bland befolkningen som inom samhällsinstitutionerna. På en generell nivå finns vissa brister i polisens bemötande av hbtq-personer, hbtq-personer kan bl.a. möta homo- och transfobiska kommentarer på polisstationer. I det reguljära arbetet reagerar dock polisen på och utreder brott mot hbtq-personer. Det finns ingen generell obenägenhet att ta upp våldsbrott mot hbtq-personer hos vare sig polis eller åklagare. Det förekommer dock uppgifter om allvarliga brister i hanteringen av enskilda fall som rör hbtq-personer där polisen exempelvis har visat ointresse för fallet, hånat offret, eller till och med gripit offret istället för gärningsmannen. Hatbrottsperspektivet tenderar därtill att

falla bort i det utredande arbetet. Tendenserna hos polis och åklagare att missa hatbrottsaspekter i kombination med avsaknaden av implementeringsmekanismer för hatbrottslagstiftningen, gör att få brott utreds som hatbrott. Antalet registrerade hatbrott med sexuell läggning eller könsidentitet som motiv har dock ökat under senare år. Enligt flera källor krävs policyförändringar och implementeringsmekanismer för att förbättra skyddet av hbtq-personer i Georgien.

Summary

This report focuses on the situation of lesbian, gay, bisexual, transgender and queer¹⁸² (LGBTQ) persons in Georgia. The report is based on information gathered during fact-finding missions in Georgia in 2017 and 2019 as well as written sources published up until July 2019. The report does not cover the situation of LGBTQ persons in South Ossetia or Abkhazia.

The public opinion in Georgia is pronouncedly negative towards LGBTQ persons. Anti-LGBTQ rhetoric and hate speech can occur in the media as well as be used by politicians and the Georgian Orthodox Church. LGBTQ issues are highly politicized and polarized in Georgia. Politicians use homophobic rhetoric in order to mobilize supporters and to discredit political opponents. Moreover, the polarization contributes to an unwillingness among influential persons to support LGBTQ issues and the LGBTQ community publicly. During big political events, such as elections, hate speech and violence towards LGBTQ persons tend to increase.

With regard to the legal rights of LGBTQ persons, the legislation has improved over the years. Since 2014, the anti-discrimination law forbids discrimination based on sexual orientation, gender identity and gender expression. Moreover, a homophobic or transphobic motive in a crime is included as an aggravating factor in the Georgian penal code since 2012. However, sources agree that the implementation of both the anti-discrimination law and the criminal code is lacking.

Few LGBTQ persons are open about their sexual orientation or gender identity. LGBTQ persons who publicly or to their families declare their sexual orientation or gender identity can be exposed to psychological or physical violence, threats of violence, to be disowned or subjected to discrimination. The risks of falling victim to violence are difficult to assess on a general level, although it can be stated that such violence occur and that it takes place in a patriarchal society with a strong homo- and transphobic atmosphere. The risks should be assessed together with individual factors such as gender, gender identity, ethnic or religious affiliation, economic status etc.

LGBTQ persons in prostitution and transgender persons should be considered particularly vulnerable groups and are at a high risk of being victims of violence and discrimination. Transgender persons are vulnerable in the labor market due to their gender identity not corresponding to the legal gender on their ID-cards. Because of the difficulties of finding work, many transgender women end up in prostitution. In order to change ones legal gender, gender affirming surgery as well as sterilization are required. The regulations regarding gender affirming surgery are criticized for not being comprehensible.

The LGBTQ community has experienced limited freedom of assembly over the past years. Manifestations of the international day against homophobia, transphobia and biphobia (IDAHOT) have been cancelled due to serious threats from extreme groups. The Georgian Orthodox Church is an active opponent to LGBTQ persons and has participated in several counter demonstrations to the IDAHOT manifestation since 2012. In 2014 the Georgian Orthodox Church introduced "the family purity day" which aims to celebrate the "traditional family" and coincides with IDAHOT. The Ministry of Interior usually express willingness to protect participants of the IDAHOT manifestations but has been unable to fully do so over the past years due to serious threats from extreme groups and large counter demonstrations, resulting in several events being cancelled.

¹⁸² Migration Analysis defines queer persons as persons with a sexual orientation, gender identity or gender expression that deviates from social norms, but who does not necessarily define themselves as transgender, homo- or bisexuals.

As regards the law enforcement in Georgia, the police investigates crimes against LGBTQ persons. However, sources agree that both the police and prosecutors do not sufficiently investigate possible hate crime aspects in crimes towards LGBTQ persons. In general, LGBTQ persons lack trust in law enforcement. The lack of trust has to do with law enforcement response to crimes reported by LGBTQ persons as well as the risk of getting ones sexual orientation or gender identity exposed when filing a complaint. Altogether, this has contributed to a low number of complaints filed by LGBTQ persons regarding crimes committed against them. On a positive note, there has been a small increase of complaints filed by LGBTQ persons over the past few years as well as an increased rate of investigated hate crimes by the police. Several sources express the need of policy change and implementation mechanisms in order to improve the protection of LGBTQ persons in Georgia.

Källförteckning

Elektroniska källor

Agenda.Ge, *Georgia: Most accepting of gay community in Caucasus region*, 2015-05-12, <http://agenda.ge/news/35057/eng> (Hämtad 2019-08-22)

Agenda.Ge, *LGBT rights, 'family purity' and police on high alert: What's May 17 like in Tbilisi?*, 2017-05-17, <https://agenda.ge/en/news/2017/959> (Hämtad 2019-08-26)

Amnesty, *Georgia: Authorities Must Guarantee Safety of Tbilisi Pride Participants*, 2019-07-18, <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR5605522019ENGLISH.pdf> (Hämtad 2019-08-23)

AmnestyPress, *Georgien: Hbtq-rörelsen stannade hemma 17 maj – medan familjemarsch gick genom Tbilisi*, 2019-05-21, <http://www.amnestypress.se/artiklar/reportage/26443/georgien-hbtq-rorelsen-stannade-hemma-17-maj-medan/> (Hämtad 2019-08-29)

BBC, *Georgia: Orthodoxy in the classroom*, 2015-05-07, <http://www.bbc.com/news/world-europe-32595514> (hämtad 2019-08-22)

Brottsofferjouren, *Omvärldens bemötande*, odaterad, <https://www.brottsofferjouren.se/fakta-om-brottsoffer/krisforlopp/omvarldens-bemotande/> (Hämtad 2019-09-23)

Civil.ge, *Opposition, Civic Activists Gather to Protest Russian Delegation's Visit to Tbilisi*, 2019-06-20, <https://civil.ge/archives/309241> (Hämtad 2019-08-21)

Civil.ge, *A story of one march – Pride, Shame and Georgia's Future*, 2019-07-10, <https://civil.ge/archives/312441> (Hämtad 2019-08-30)

Civil Georgia, *Anti-Discrimination Bill Adopted*, 2014-05-02, <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=27192> (Hämtad 2019-08-21)

Democratic & Freedom Watch (DFW), *PDO calls for gender change in documents of trans-individuals*, 2015-05-29, <http://dfwatch.net/pdo-calls-for-gender-change-in-documents-of-trans-individuals-36031> (Hämtad 2019-08-27)

DFW, *Transgender Zizi dies in hospital after brutal attack*, 2016-11-24, <http://dfwatch.net/transgender-zizi-dies-in-hospital-after-brutal-attack-46653> (Hämtad 2019-08-23)

DFW, *Tbilisi joins global Women's March against Trump*, 2017-01-22, <https://dfwatch.net/tbilisi-joins-global-womens-march-against-trump-47377> (Hämtad 2019-09-17)

DFW, *Four years after violence, Tbilisi's LGBT activists, meet under tight security*, 2017-05-18, <https://dfwatch.net/violence-tbilisi-lgbt-activists-security-48516> (Hämtad 2019-08-26)

Eurasianet, *Georgia manages, finally, to hold Pride event*, 2019-07-10 <https://eurasianet.org/georgia-manages-finally-to-hold-pride-event> (Hämtad 2019-08-28)

Eurasia Review, *Georgia: Government Called To Tackle Hate Crimes After Transgender Woman Stabbed In Tbilisi*, 2016-10-17, <http://www.eurasiareview.com/17102016-georgia-government-called-to-tackle-hate-crimes-after-transgender-woman-stabbed-in-tbilisi/> (Hämtad 2019-08-21)

Europarådet (CoE), Caucasus Research Resource Center (CRRC), *Hate crime, hate speech and discrimination in Georgia: attitudes and awareness*, november 2018, <https://rm.coe.int/hate-crime-hate-speech-and-discrimination-in-attitudes-and-awareness-e/16808ef62a> (Hämtad 2019-08-21)

Europarådet – Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (CoE-ECRI), *ECRI Report on Georgia (fifth monitoring cycle)*, 2016-03-01, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1456907219_geo-cbc-v-2016-002-eng.pdf (Hämtad 2019-08-21)

CoE-ECRI, *ECRI Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of Georgia subject to interim follow-up*, 2019-03-05, <https://rm.coe.int/ecri-conclusions-on-the-implementation-of-the-recommendations-in-respe/1680934a7e> (Hämtad 2019-08-27)

FN:s råd för mänskliga rättigheter, *Report of the Independent Expert on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity*, 2019-05-15, <https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/HRC/41/45/ADD.1> (Hämtad 2019-08-23)

Foreign Policy, *LGBT rights and the long road to democracy in Georgia*, 2013-05-17 <https://foreignpolicy.com/2013/05/17/lgbt-rights-and-the-long-road-to-democracy-in-georgia/> (Hämtad 2019-08-22)

Georgien, *Constitution of Georgia*, 1995-08-24, <https://matsne.gov.ge/en/document/view/30346?publication=35> (Hämtad 2019-09-25)

Georgien, *On Health Care*, 1997-12-10, <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/download/29980/33/en/pdf> (Hämtad 2019-09-16)

Georgien, *On Patient Rights*, 2000-05-05 <https://matsne.gov.ge/en/document/download/16978/7/en/pdf> (Hämtad 2019-09-25)

Georgien, *Labor Code of Georgia*, 2010-03-17, <https://matsne.gov.ge/en/document/download/1155567/5/en/pdf> (Hämtad 2019-09-25)

Georgien, *The Law of Georgia – On the Elimination of All Forms of Discrimination* [inofficiell översättning, Refworld], odaterad, <https://www.refworld.org/pdfid/5374993b4.pdf> (Hämtad 2019-10-01)

Georgiens Ombudsman, *Written Opinion of the Public Defender of Georgia Addressed to the UN Human Rights Council*, 2015-01-26, <http://www.ombudsman.ge/eng/190312065545alternatiuli-angarishebi/written-opinion-of-the-public-defender-of-georgia-addressed-to-the-un-human-rights-council1> (Hämtad 2019-08-29)

Georgiens Ombudsman, *Statement of the Public Defender of Georgia - On the Situation of Human Rights and Freedoms in Georgia in 2018 – December 10, Human Rights Day*, 2018-12-10,

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwjy0uK2n9fkAhUEwqYKHRCRDNUQFjAAegQIA-hAC&url=https%3A%2F%2Fwww.theioi.org%2Fdownloads%2F8h279%2FOn%2520the%2520Situation%2520of%2520Human%2520Rights%2520and%2520Freedoms%2520in%2520Georgia%2520in%25202018.pdf&usg=AOvVaw16gZHvj2PPtGkz4FTQW15y> (Hämtad 2019-09-17)

Gerstner, David, A., *Routledge International Encyclopedia of Queer Culture*, 2011, https://books.google.se/books?id=851qoMjA3icC&pg=PA656&lpg=PA656&dq=homosexuality+decriminalized+2000+georgia&source=bl&ots=viuN-FrWi7_&sig=ACfU3U2J6wDTRmxKcjsW9kGaTN-ad4fsig&hl=sv&sa=X&ved=2ahUKEwiDqNuXmfvkAhXQD5oKHayiCrEQ6AEwE3oE-CAkQAQ#v=onepage&q=homosexuality%20decriminalized%202000%20georgia&f=false (Hämtad 2019-10-03)

Human Rights Center (HRIDC), *State of human rights in Georgia, 2018*, 2019, <https://www.hridc.org/admin/editor/uploads/files/pdf/hrcprep2018/annual%20report%202019%20-eng-.pdf> (Hämtad 2019-08-22)

Human Rights Education and Monitoring Center (EMC), *Human Rights Organizations Respond to Violence at 'Equality Movement's' Office*, 2018-10-02, <https://emc.org.ge/en/products/adami-anis-uflebebze-momushave-organizatsiebi-tanastsorobis-modzraobis-ofistan-momkhdaridzaladobis-fakts-gmoben> (Hämtad 2019-08-29)

Human Rights Watch (HRW), *Georgia Events of 2017*, 2018, <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/georgia> (Hämtad 2019-08-21)

HRW, *Georgia Events of 2018*, 2019, <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/georgia> (Hämtad 2019-08-23)

OC Media, *Georgian politician fined \$0.37 for homophobic slur*, 2018-12-06, <https://oc-media.org/georgian-politician-fined-0-37-for-homophobic-slur/> (Hämtad 2019-08-23)

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), *Hate Crime Reporting – Georgia*, 2017, <http://hatecrime.osce.org/georgia> (Hämtad 2019-09-02)

Post Pravda Magazine, Natia Gvianishvili, *God Knows I Want to Break Free: LGBT Activism in Georgia*, 2015-10-16, <http://www.postpravdamagazine.com/lgbt-georgia/> (Hämtad 2019-09-02)

Radio Free Europe Radio Liberty (RFERL), *'No Consideration': Death of Transgender Woman In Georgia Prompts Health-Care Outcry From Activist*, 2018-07-22, <https://www.rferl.org/a/death-of-transgender-woman-in-georgia-prompts-health-care-outcry-from-activists/29381809.html> (Hämtad 2019-08-23)

RFERL, *First LGBT Pride March Held In Georgia Despite Security Concerns*, 2019-07-09, <https://www.rferl.org/a/30045352.html> (Hämtad 2019-08-29)

Reuters, *Ruling party in Georgia decisively wins parliament vote*, 2019-07-10, <https://www.reuters.com/article/us-georgia-election/ruling-party-in-georgia-decisively-wins-parliament-vote-idUSKCN1272AT> (Hämtad 2019-08-23)

The International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA), maj 2010, *State Sponsored Homophobia – A world survey of laws prohibiting same sex activity between consenting adults*, maj 2010, https://web.archive.org/web/20101122235101/http://old.ilga.org/Statehomophobia/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2010.pdf (Hämtad 2019-10-03)

ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe 2014*, 2014, http://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/annual_review_2014_web_version.pdf (Hämtad 2019-08-23)

ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe 2015*, 2015, http://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/01_full_annual_review_updated.pdf (Hämtad 2019-08-23)

ILGA, *ILGA-Europe Rainbow Map*, maj 2016, http://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/side_b-rainbow_europe_index_may_2016_small.pdf (Hämtad 2019-08-22)

ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe 2018*, maj 2018, https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/annual_review_final2018_web.pdf (Hämtad 2019-08-23)

ILGA, *Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Georgia covering the period of January to December 2018*, 2019, <https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/georgia.pdf> (Hämtad 2019-08-22)

ILGA, *ILGA-Europe Rainbow Map*, 2019, <https://rainbow-europe.org/country-ranking> (Hämtad 2019-08-22)

Tyska utrikesministeriet, *For the record – Documenting violence against trans people – Experiences from Armenia, Georgia, Germany, Moldova, Russia, and Ukrain*, december 2016, https://tgeu.org/wp-content/uploads/2017/04/FortheRecord_FINAL.pdf (Hämtad 2019-10-03)

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices 2015 - Georgia*, 2016-04-15, <https://2009-2017.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2015&dliid=252849> (Hämtad 2019-08-22)

USDOS, *Country Report on Human Rights Practices 2018 - Georgia*, mars 2019, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/03/GEORGIA-2018-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> (Hämtad 2019-08-21)

Utblick, *Fighting For LGBT Rights In Georgia*, 2016-02-01, <http://www.utblick.org/2016/02/01/fighting-for-lgbt-rights-in-georgia/> (Hämtad 2019-08-21)

Women's Initiatives Supporting Group (WISG), Ekaterine Aghdomelashvili, *From Prejudice to Equality: Study of Societal Attitudes, Knowledge and Information Regarding the LGBT Community and their Rights in Georgia*, januari 2016, https://www.researchgate.net/publication/305687857_From_Prejudice_to_Equality_Study_of_Societal_Attitudes_Knowledge_and_Information_Regarding_the_LGBT_Community_and_their_Rights_in_Georgia (Hämtad 2019-08-21)

Women's Initiatives Supporting Group (WISG), *Intersectional Discrimination and LGBT People*, 2018, https://women.ge/data/docs/publications/WISG-LGBTI-Persons-and-intersectional-discrimination_WISG_2018_ENG.pdf (Hämtad 2019-08-29)

Women's Initiatives Supporting Group (WISG), *Submission to the UN independent Expert – on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity – Victor Madrigal –Borloz ahead of country visit to Georgia*, 2018-08-31, https://women.ge/data/docs/publications/WISG_Submission_INDEPENDENT-EXPERT_2018.pdf (Hämtad 2019-08-27)

Muntliga källor

Georgian Young Lawyer Association (GYLA), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-04-30

Human Rights Education and Monitoring Center (EMC), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-03-31 & 2019-05-01

Independent Association of Georgian Journalists (IAGI), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-04-30

Internationell organisation, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-04-03

Internationell organisation, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-05-01

Lokal icke-statlig organisation, samtal med företrädare i Tbilisi, 2017-04-05

Ombudsmannen i Georgien, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-04-30

Public Movement Multinational Group (PMMG), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-05-01

State Fund for Protection and Assistance of (Statutory) Victims of Human Trafficking, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-04-05

Transparency International, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-03-30 & 2019-04-30

Utländsk beskickning, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien 2017-04-05

Utländsk beskickning, samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2019-04-30

Women's Initiatives Supporting Group (WISG), samtal med företrädare i Tbilisi, Georgien, 2017-03-30